

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

Document acceptat de:

Propunere alternativă de politică publică: Politica națională de Educație pentru Dezvoltarea durabilă

De la:

Conducătorul instituției
Numele instituției

Bogdan Gioară
Asociația REPER21

Titlul propunerii alternative de politică publică	Propunere alternativă de politică publică: Politica națională de Educație pentru Dezvoltarea durabilă
Inițiatori	Asociația REPER21, Fundatia pentru Dezvoltarea Societății Civile
Persoane responsabile și date de contact	Bogdan Gioară Președinte Asociația REPER21 bogdan.gioara@reper21.org 0745.763.503
Stadiu:	Propunere adresată Ministerului Educației Naționale și Ministerului Mediului (instituțiile responsabile de Politică națională de Educație pentru Dezvoltarea durabilă)

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Abrevieri

CCD	Casa Corpului Didactic
CDSȘ	Curriculum la Decizia Școlii
CE	Comisia Europeană
DD	Dezvoltare durabilă
DPPD	Departament de Pregătire a Personalului /didactic
EDD	Educația pentru Dezvoltarea durabilă
ESC	Educația pentru Schimbări Climatice
HG	Hotărârea Guvernului
IPT	Învățământ profesional și tehnic
IȘE	Institutul de Științe ale Educației
MEN	Ministerul Educației Naționale
MM	Ministerul Mediului
MOOC	Massive Open Online Course
ODD	Obiective de Dezvoltare durabilă
ONG	Organizație Neguvernamentală
ONU	Organizația Națiunilor Unite pentru Educația pentru Dezvoltarea durabilă
PAPP	Propunere alternativă de politică publică
PAS	Plan de Acțiune al Școlii
PDI	Proiect de Dezvoltare Instituțională
PLAI	Plan Local de Acțiune pentru Învățământ
PRAI	Plan Regional de Acțiune pentru Învățământ
RED	Resurse Educaționale Deschise
SNDD 2030	Strategia națională pentru Dezvoltarea durabilă a României 2030
UE	Uniunea Europeană
UNECE	United Nations Economic Commission for Europe
UNECE-EDD	Strategia UNECE pentru Educația pentru Dezvoltarea durabilă
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

Secțiunea 1: Argumente pentru inițierea propunerii de politică publică

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

Acest document reprezintă o Propunere alternativă de politică publică (PAPP) în domeniul Educației pentru Dezvoltarea durabilă (EDD), constituită din analizele și recomandările organizațiilor neguvernamentale, reunite în Rețeaua ONG21. Plecând de la expertize și experiențe din cele mai variate, aceste organizații și-au propus să își aducă contribuția, mai întâi la planificarea, apoi la implementarea unei politici publice pentru EDD cât mai relevantă, eficace, eficientă, viabilă și cu impact sistemic asupra educației naționale.

Dezvoltarea durabilă (DD) a fost asumată de Guvernul României ca obiectiv sistemic, adică un obiectiv menit să reconfigureze toate celelalte obiective economice, sociale și de mediu ale țării pentru a le integra într-un cadru ambițios, unitar și coerent. Prin adoptarea recentă a "Strategiei naționale pentru Dezvoltarea durabilă a României 2030" (HG nr 877/2018), guvernul se angajează să conecteze sistematic toate politicile naționale relevante la cele 17 Obiective de Dezvoltare durabilă (ODD) ale Agendei 2030 (ONU, 2015).

Țintele cuprinse în SNDD 2030 au, pe de o parte, o rază de acțiune foarte largă (sunt vizate 17 ODD-uri) și, pe de altă parte, termene foarte apropiate (orizontul 2020, apoi 2030). Prin urmare, atingerea lor va fi imposibilă în lipsa unei mobilizări rapide și a unei participări consistente a diversilor factori interesați (instituții, firme, organizații) din diversele domenii relevante (economic, social, mediu). De asemenea, o strategie guvernamentală concepută "pentru" cetățeni și viitorul lor nu poate fi realizată "fără" cetățeni. Prin urmare, o provocare esențială pentru guvern este asigurarea unui cadru participativ și democratic pentru faza de implementare a SNDD 2030.

Problema fundamentală, care necesită acțiunea guvernului din perspectiva educației, este lipsa competențelor care capacitează cetățenii țării și factorii interesați ai DD să înțeleagă acest concept în complexitatea lui, să se raporteze în mod responsabil la implicațiile acestuia pentru ei înșiși și să contribuie activ și eficient la atingerea paletii de ținte asumate de guvern prin SNDD 2030.

Prin urmare, în contextul implementării SNDD 2030, deciziile guvernamentale prin care se va urmări introducerea de soluții tehnologice inovatoare, adoptarea unor legi și regulamente mai bine adaptate sau alocarea de noi mijloace financiare vor fi toate necesare dar nu și suficiente. Pentru ca România să se dezvolte durabil, conform celor 17 ODD-urilor și Țintelor asumate de Guvern pentru atingerea lor, va fi indispensabil să se producă în rândul românilor o schimbare la nivelul valorilor, atitudinilor, cunoștințelor, modelelor de gândire, abilităților practice, iar o astfel de schimbare nu poate fi realizată decât prin intermediul educației. "Educația pentru Dezvoltare durabilă" (EDD) își asumă acest rol.

EDD este o nouă paradigmă educațională, lansată de ONU, prin care se vizează reformarea și dezvoltarea sistemelor naționale de educație în vederea formării acelor competențe necesare schimbării (atât în rândul noilor generații, cât și a cetățenilor adulți). Așa cum indică denumirea sa, EDD este o educație "pentru", ci nu doar "despre" dezvoltarea durabilă.

Problema sistemului național de educație este că nu este încă proiectat, organizat pentru a putea deveni acel mijloc/instrument educațional care permite dezvoltarea competențelor durabile ale generațiilor tinere și adulte. Prin urmare, cetățenii țării nu sunt capacitați să își aducă contribuția la Obiectivele de Dezvoltare durabilă ale Agendei 2030, care în principiu urmează să orienteze întreaga politică națională în următorii 11 ani.

În fața provocărilor secolului XXI, puțini cetățeni au competențele complexe care le permit să își bazeze alegerile profesionale și modurile de viață pe înțelegerea relațiilor dintre economie, mediu și societate, dintre procesele pe termen scurt și cele pe termen lung, dintre realitățile locale și cele globale, dintre proiectele lor de viață individuale și obiectivele comune vizate de instituțiile democratice ale

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

țării. Misiunea EDD este de a orienta diversele sisteme de educație spre dezvoltarea largă, în întreaga societate, a acestor competențe complexe, dar totodată indispensabile în contextul secolului XXI.

UNESCO clarifică setul de competențe esențiale pentru EDD, pe care un sistem modern de educație trebuie să le dezvolte pentru ca cetățenii, tineri și adulți, să fie în măsură la rândul lor să contribuie la atingerea celor 17 ODD ale Agendei 2030. UNESCO scoate în evidență 8 competențe esențiale: sistemică, anticipativă/prospectivă, normativă/etică, strategică, de colaborare, de gândire critică, de auto-cunoaștere, de rezolvare integrată de probleme. Dezvoltarea acestor competențe în rândul românilor de toate vârstele constituie obiectivul general la care această PAPP-EDD dorește să contribuie. Descrierea specifică a acestor competențe se regăsește în documentul de referință, tradus în limba română de Departamentul pentru Dezvoltare durabilă (UNESCO, 2017, "Educația pentru Obiectivele Dezvoltării Durabile: Obiective de învățare", <http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/wp-content/uploads/2017/12/manual-UNESCO.pdf>)

EDD a fost asumată de România mai întâi prin participarea la acordurile internaționale. Prima referință internațională ce evidențiază nevoia EDD a fost "Agenda 21", adoptată inclusiv de România la primul "Summit al Pământului" (Rio, 1992). Capitolul 36 definea clar misiunea EDD: "reorientarea sistemelor de învățământ spre dezvoltarea durabilă". Deci, EDD implică prin definiție o acțiune transversală, pentru o reformă sistemică a educației naționale în vederea adaptării la provocările lumii actuale. O primă concluzie, care s-a impus chiar de atunci, este că EDD nu trebuie redusă la alăturarea unei noi discipline dedicate EDD la disciplinele deja existente, deoarece o singură disciplină nu ar fi în măsură să asigure reorientarea spre DD a sistemului de educație.

Prima inițiativă semnificativă pentru EDD este proclamarea de către ONU a "Deceniului Educației pentru Dezvoltarea Durabilă, 2005 - 2014". UNESCO a fost desemnată pentru coordonarea sa la nivel internațional, iar UNECE (United Nations Economic Commission for Europe) la nivel regional. Pentru contribuția la această inițiativă decenală a ONU, UNECE și-a propus să ofere celor 56 de țări membre (europene, dar și SUA, Canada și anumite țări din Asia centrală) un cadru unitar și ambițios pentru elaborarea și corelarea politicilor naționale pentru EDD. Această abordare are la bază "Strategia UNECE pentru Educația pentru Dezvoltare Durabilă" (UNECE-EDD), elaborată de un grup de lucru la care au luat parte inclusiv experții români ai MEN. UNECE-EDD a fost adoptată în 2005, la Vilnius, în cadrul "Întâlnirii de nivel înalt a Miniștrilor Mediului și Educației". Astfel, instituțiile responsabile pentru implementarea națională a Strategiei sunt MEN și MM.

UNECE-EDD vizează reformarea "sistemelor" de educație, în sensul cel mai extins. O politică cu adevărat sistemică, eficientă, modernă pentru EDD trebuie să urmeze două direcții de acțiune complementare: integrarea transversală a conceptului de dezvoltare durabilă în sistemul de educație și, totodată, integrarea rolului educației în diferitele politici naționale ce vizează dezvoltarea durabilă.

Pentru managementul unei politici atât de complexe, Strategia UNECE-EDD pune la dispoziția guvernelor un cadru de indicatori comuni pentru monitorizare și raportare. Ca și alte state, România a publicat "Raportul național de execuție" (în decembrie 2014) la finalul primei perioade de implementare a Strategiei. Experții UNECE au folosit diferitele rapoarte naționale primite pentru a compara, pe baza răspunsurilor la indicatori, performanțele EDD ale diferitelor state. Raportul "Ten Years of the UNECE Strategy for Education for Sustainable Development" (2016), ne permite înțelegerea nevoilor și provocărilor politicii EDD ale României, situându-le în contextul mai larg al experiențelor din întreaga regiune.

În acest raport, UNECE arată că 95% din guverne au implementat strategia cu implicarea societății civile din respectivele țări. Deseori, participarea sectorului neguvernamental și colaborarea acestuia

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

cu administrația au fost decisive pentru succesul politicii EDD. Anumite rapoarte de țară descriu modele avansate de participare și colaborare, cum ar fi "mesele rotunde EDD" în Germania sau "grupurile de lucru tematice" în Belgia. Raportul României a listat anumite contribuții ale actorilor neguvernamentali, dar acestea erau puțin numeroase și mai ales deconectate unele de celelalte, fără o metodă de coordonare între ele și cu administrația publică.

Această PAPP-EDD este realizată de organizațiile neguvernamentale din Rețeaua ONG21. Rețeaua a fost creată în 2018 de către REPER21 și FDSC în cadrul unei finanțări POCA. Procesul participativ de elaborare a implicat, timp de 6 luni, circa 70 de ONG-uri cu experiențe semnificative în domeniul educației și/sau al dezvoltării durabile, membre ale Rețelei ONG21. PAPP-EDD urmărește să dea naștere unei asocieri sistematice între actorii neguvernamentali și guvernamentali în scopul eficientizării implementării politicii pentru EDD. Crearea unui mecanism stabil de guvernare societate civilă - administrație reprezintă o măsură esențială în cadrul acestei PAPP-EDD. Fără un asemenea mecanism, sectorul neguvernamental nu va putea avea o participare sistematică și contribuții previzibile și consistente la politica pentru EDD asumată de guvern prin UNECE-EDD și SNDD 2030.

Raportul de execuție al României din 2014 răspundea pozitiv la indicatorul privind încorporarea EDD în documentele strategice naționale (indicator 1.2.1). EDD se regăsea în vechea "SNDD 2013–2020–2030" (2008), iar acum în noua SNDD 2030 (2018). Aceasta preia ca atare ținta 4.7 a Agendei 2030: "Până în 2030, ne asigurăm că toți elevii își dezvoltă cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și moduri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, cetățenia globală și aprecierea diversității culturale și contribuția culturii la dezvoltarea durabilă."

De asemenea, dezvoltarea durabilă este menționată în "Legea educației naționale nr. 1/2011". Totuși, această mențiune rămâne una secundară, ea nu reflectă rolul esențial, sistemic, pe care strategiile asumate de guvern pe plan internațional și național îl atribuie EDD. Este necesar ca EDD să fie recunoscută ca prioritate în legile educației pentru a transmite semnalul corespunzător tuturor actorilor din sistem și factorilor interesați.

În același raport de țară, România răspunde negativ la un indicator esențial pentru succesul implementării UNECE-EDD, și anume lipsa unui "Plan național de implementare a EDD" (indicator 1.1.4). Această PAPP-EDD, prin paleta de obiective și de măsuri concrete de implementare pe care le prevede, poate constitui baza acestui Plan. Experții din cadrul MEN și din celelalte instituții competente pot construi politica publică pe acest soclu propus de actorii neguvernamentali din Rețeaua ONG21.

Raportul de execuție al României menționa alte două lacune, considerate esențiale pentru implementarea EDD: lipsa unui "Mecanism național de diseminare a instrumentelor și a materialelor pentru EDD" (indicator 4.3.1) și lipsa unei "Evaluări a rezultatelor implementării strategiei EDD" (indicator 5.1.2).

Satisfacerea acestor trei indicatori (1.1.4, 4.3.1., 5.1.2, din formatul comun pentru raportare al Strategiei UNECE-EDD) este esențială pentru PAPP-EDD. Fără satisfacerea acestora, asigurarea eficacității politicii naționale în materie de EDD este tehnic foarte limitată. PAPP-EDD prevede măsuri specifice pentru remedierea acestor lipsuri, care explică slabele rezultate obținute până în prezent de o politică asumată de Guvern încă din anul 2005.

Semnând "Declarația ministerială privind Educația pentru Dezvoltarea durabilă" (la Batumi, în iunie 2016), care continuă Decada UN EDD și Strategia UNECE-EDD, Guvernul României s-a angajat să

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

continue implementarea strategiei UNECE-EDD. Prin mobilizarea actorilor neguvernamentali, această PAPP-EDD va permite Guvernului să răspundă mai bine decât în trecut la prevederile UNECE. Prin aceeași politică publică, România se va conecta mai bine și la alte politici internaționale esențiale, precum Agenda 2030 sau politica UE în domeniul schimbărilor climatice.

Pentru continuarea UNECE-EDD, Declarația de la Batumi stabilește 6 priorități:

1. Stabilirea unui program de Educație pentru dezvoltarea durabilă în fiecare școală și asumarea Dezvoltării durabile în Planul de acțiune al fiecărei școli, până în 2019;
2. Formarea EDD a profesorilor, precum și a altor persoane cu roluri de “educatori” în societate;
3. Dezvoltarea învățământului tehnic și profesional care contribuie la economia verde;
4. Întărirea încorporării EDD în diversele politici naționale;
5. Întărirea sinergiilor dintre educația formală, nonformală și informală;
6. Recunoașterea rolului rețelelor pentru EDD.

Pentru a se conecta în mod sistematic la acest angajament internațional al Guvernului, PAPP-EDD a fost elaborată pentru a răspunde acestor 6 priorități. Ele reprezintă cele șase obiective specifice ale sale (Secțiunea 2).

În particular, UNECE subliniază că stabilirea unui program EDD la nivelul școlii și asumarea DD în Planul de acțiune al școlii s-a demonstrat a fi măsura cea mai eficace în majoritatea statelor, în prima perioadă de implementare. Este motivul pentru care Declarația interguvernamentală de la Batumi (2016) solicita realizarea ei rapidă, până în 2019. Prin urmare, PAPP-EDD pune și ea accentul pe această “Prioritate 1”, pentru a permite astfel Guvernului să o realizeze cât mai curând și să transmită un semnal pozitiv și prompt privind angajamentul său național și internațional pentru EDD.

Implementarea PAPP-EDD va necesita deschidere și receptivitate din partea MEN și MM, dar și participarea cantitativă și calitativă a actorilor societății civile. Aceștia sunt în măsură să contribuie în mod sistematic și consistent prin analize specifice, dar și activități concrete pe teren la implementarea măsurilor planificate. Premisa PAPP-EDD este că administrația își va putea optimiza procesele decizionale prin participarea și potențialul inovativ al societății civile. PAPP-EDD oferă ONG-urilor posibilitatea să devină parteneri vizibili pe scena politico-administrativă, să se implice activ și să colaboreze eficient cu instituțiile publice în cadrul unor mecanisme stabile și proactive pentru încorporarea EDD în educație.

Secțiunea a 2-a Scopul și obiectivele propunerii de politică publică

Scop:

- Asigurarea contribuției educației naționale la atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă ale Agendei 2030.

Obiectiv general:

- Dezvoltarea, în rândul copiilor, tinerilor, dar și al cetățenilor adulți, a cadrului de competențe (cunoștințe, abilități, atitudini) necesare implementării Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă.

Obiective specifice:

1. Stabilirea unui Program EDD în fiecare școală și asumarea DD în Planul de acțiune al fiecărei școli;
2. Formarea pentru EDD a profesorilor, dar și a altor persoane cu roluri de “educatori” în societate;

Proiect:

Lider:

Partener:

3. Dezvoltarea învățământului tehnic și profesional care contribuie la economia verde;
4. Întărirea încorporării EDD în diversele politici naționale relevante;
5. Întărirea sinergiilor dintre educația formală, nonformală și informală în vederea EDD;
6. Recunoașterea rolului rețelelor pentru promovarea EDD.

Aceste șase obiective corespund celor șase priorități asumate de Guvernul României în cadrul UNECE, prin Declarația interministerială de la Batumi, din iunie 2016. Ele trebuie atinse pe durata de implementare a Agendei 2030, care reprezintă referința Declarației (deci, până la orizontul 2030).

Secțiunea a 3-a Descrierea opțiunilor de soluționare

Scenariul de referință este cel în care se păstrează modalitățile de acțiune existente, fără schimbări semnificative în cadrul politicii pentru EDD actuale. În urma analizei participative, în Rețeaua ONG21, PAPP-EDD propune două opțiuni de soluționare, una centrată pe sprijinirea integrării voluntare a EDD de către școli, cealaltă pe un mix de măsuri voluntare și reglementare (obligatorii):

Scenariul de referință: "EDD spontană"	Opțiunea A: "EDD voluntară"	Opțiunea B: "EDD voluntară și reglementară"
Menținerea abordării actuale, fără ca MEN și MM să adopte o politică EDD consistentă. EDD va evolua mai mult sau mai puțin în funcție de inițiativele EDD realizate spontan de diferiți actori și factori interesați (școli, furnizori de educație continuă, ONG-uri, mass media, finanțatori privați de programe etc.).	<p>În acest scenariu sunt utilizate în mod esențial două tipuri de măsuri:</p> <p>a) măsuri pentru transferul/scalarea unor bune practici/instrumente EDD existente, deja create și utilizate cu succes de diverși actori din sferile educației formale, nonformale și informale;</p> <p>b) măsuri pentru a sprijini și oferi recunoaștere inițiativelor voluntare ale acelor actori (școli, în principal) care demonstrează proactivitate în utilizarea bunelor practici și instrumentelor EDD.</p> <p>Aceste tipuri de măsuri sunt eficiente și eficiente (fiindcă utilizează cu precădere resurse și instrumente care și-au dovedit deja utilitatea în diferite</p>	<p>Acest scenariu prevede o acțiune extinsă și masivă a MEN și MM în favoarea EDD, care să asigure impactul acestei paradigme asupra educației.</p> <p>Abordarea este una complexă, ea include măsurile voluntare de tip a) și b), descrise în scenariul 1, dar complementar acestora utilizează:</p> <p>c) măsuri pentru realizarea unor noi instrumente/resurse, care să introducă inovațiile EDD necesare în sistemul educației formale, nonformale și informale;</p> <p>d) măsuri pentru stabilirea unor cerințe reglementare obligatorii, care să aducă EDD în toate școlile (și nu doar în cele proactive).</p> <p>Această opțiune e menită să ofere garanții suplimentare în privința</p>

Proiect:

Lider:

Partener:

	proiecte, apoi acestea există deja și nu mai necesită costuri importante). Dar nu există a priori garanții în privința impactului lor sistemic în educația națională.	atingerii țintei 4.7 din Agenda 2030 (asumată în SNDD 2030).
--	---	--

Plan de acțiune	
Opțiunea A: "EDD voluntară"	Opțiunea B: "EDD voluntară și reglementară"
OS1: Stabilirea unui Program EDD în fiecare școală și asumarea DD în Planul de acțiune al fiecărei școli.	
<p>A.1.1. Punerea la dispoziția școlilor a unei etichete/label pentru implementarea voluntară a EDD.</p> <p>Schema voluntară se va bucura de o largă promovare la nivel național, cu suportul MEN, MM și al Rețelei ONG21. Schema va trebui să ofere unităților de învățământ proactive atât metodologia de implementare a EDD în școală, cât și recunoașterea (națională, oficială) a performanțelor.</p> <p>Metodologia etichetei va fi corelată sistematic cu Obiectivele de Dezvoltare durabilă din Agenda 2030. Ea va aduce progresiv în școală cele 17 ODD-uri în a) curriculum și pedagogie, b) managementul unității, c) viața școlii, d) relațiile cu comunitatea și alte părți interesate. Scopul etichetei este dezvoltarea setului de competențe specifice EDD (promovate de ONU). Gestionarea procesului de implementare a etichetei va contribui la gradăția de merit a cadrelor didactice.</p> <p><u>Resurse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Eticheta "Școli durabile", dezvoltată de REPER21 și FDSC pentru 23 de școli, în cadrul proiectului POCU Prof21 (implementare 2018 - 2020), www.prof21.ro. Aceasta are ca referință cele 17 ODD și vizează cele 4 domenii (a, b, c, d). - Există alte etichete sau metodologii specifice ("Școli comunitare", "Școli verzi", "Eco-Școală"), care sunt complementare etichetei "Școli durabile" și pot fi promovate împreună. 	<p>B.1.1. idem cu A.1.1. B.1.2. idem cu A.1.2.</p> <p>În acest scenariu sunt preluate ca atare măsurile din Opțiunea A (care oferă capacitate de acțiune școlilor proactive). Apoi, sunt prevăzute două măsuri complementare, prin care se vizează integrarea EDD în toate unitățile de învățământ.</p> <p>B.1.3 Incorporarea EDD în Proiectele de dezvoltare instituțională (P.D.I.) și Planurile de acțiune ale școlilor (P.A.S.).</p> <p>Cerința de a orienta spre EDD analiza și planificarea tuturor PDI și PAS devine formală. Fiecare PDI sau PAS își va corela la EDD viziunea, misiunea, analiza contextului, obiectivele, măsurile specifice pe care le vizează. Astfel se asigură că toți elevii țării vor învăța într-o școală care le va dezvolta în mod programatic, strategic competențele pentru EDD. În acest mod, fiecare școală va contribui la atingerea celor 17 ODD-uri din Agenda 2030 (vizate de SNDD 2030).</p> <p><u>Resurse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - O culegere de recomandări pentru elaborarea participativă a unor PDI/PAS care integrează sistematic EDD. - Un program de pilotare pentru elaborarea PDI/PAS, prin care se aplică recomandările în aproximativ 30 de școli din diferite județe și contexte sociale. - Un MOOC ("massive open online course") prin care se oferă tuturor cadrelor didactice

Proiect:

Lider:

Partener:

A.1.2 Utilizarea CDS în scopul integrării unor teme specifice ale EDD în curriculumul școlii.

Școlile proactive vor utiliza sistemul CDS pentru a integra în oferta educațională învățarea unor aspecte ale dezvoltării durabile considerate de societate esențiale, critice, actuale. De exemplu, în contextul în care numeroși copii și tineri din întreaga societate se mobilizează pentru lupta împotriva schimbărilor climatice (ODD nr 13), școala poate aborda această chestiune vie, care preocupă societatea dar și propriii elevi, printr-un CDS. Acesta va permite abordarea rațională a unui subiect tratat de mass media și pe rețelele sociale în mod emoțional și insuficient.

Resurse:

- Din CDS-urile existente, o parte privesc anumite aspecte ale EDD. Acestea pot fi reunite și explicitate într-o culegere, promovată de MEN, MM și Rețeaua ONG21 în rândul școlilor.

Un CDS, pe tema „Schimbări climatice”, poate fi realizat pe baza unor materiale și demersuri pedagogice consistente deja disponibile, dezvoltate și folosite în școli cu succes de ONG-uri cu experiență (Greeninitiative, WWF, Terra Mileniul III, REPER21). Acesta va putea fi promovat ca exemplu de CDS, utilizat în scopul EDD.

posibilitatea de formare (cu costuri relativ mai scăzute).

B.1.4. Implementarea unui program național „Săptămâna durabilă”.

Timp de o săptămână pe an, acest program va aduce EDD în toate școlile din România. Fiecare școală își va urma programul normal, însă în cadrul diverselor discipline vor fi analizate, transformate în priorități de învățare, discutate colectiv aspectele cele mai relevante pentru dezvoltarea durabilă. Metodologia programului va încuraja interdisciplinaritatea, deschiderea și transferul de metode și cunoaștere între discipline.

Resurse necesare:

- Metodologia programului “Săptămâna durabilă”, elaborată de MEN, în parteneriat cu MM și Rețeaua ONG21.

Pilotarea programului “Săptămâna durabilă” în aproximativ 30 de școli din diferitele județe și contexte sociale.

OS2: Formarea pentru EDD a cadrelor didactice, dar și a altor persoane cu roluri de “educatori” în societate.

A.2.1. Formarea continuă a cadrelor didactice pentru implementarea etichetei EDD.

Atât profesorii, cât și managerii școlari care adoptă eticheta EDD în propriile școli vor beneficia de o formare complexă, complementară, care va permite școlii să asigure continuitatea integrării EDD în a) curriculum și pedagogie, b) managementul unității, c) viața școlii, d) relațiile cu comunitatea și alți factori interesați. Formarea profesorilor va pune accentul pe abordarea interdisciplinară a EDD, iar formarea managerilor pe coerența între principiile EDD și

B.2.1. idem cu A.2.1.

B.2.2. Integrarea EDD în formarea continuă.

Se acordă foarte mare importanță formării continue pentru EDD fiindcă este un demers relativ nou pe care majoritatea actorilor educației (profesori, manageri școlari, inspectorii) nu l-au întâlnit atunci când generațiile lor și-au realizat formarea inițială.

Resurse:

- Un program multi-anual, amplu, complex, care formează, pe temele EDD, câte o echipă de cadre didactice în fiecare școală (minim un manager și un sfert din numărul cadrelor

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

aplicarea lor în activitățile concrete desfășurate pentru gestiunea unității (construcția de spații, achiziția de echipamente, gestiunea utilităților etc.).

Resurse:

Cursul acreditat “Abilități de viață în contextul dezvoltării durabile” (10 zile), gestionat de FDSC și REPER21, livrat în intervalul 2014 - 2019 la peste 1300 de cadre didactice din toate disciplinele, inclusiv managerilor școlari, în cadrul demersului Prof21,

didactice, la orizontul 2030). Cuprinde module specifice pentru profesori, manageri școlari, inspectori. Programul va putea fi livrat cu suportul CCD-uri, în parteneriat cu Rețeaua ONG21 și alți factori interesați (IȘE).

- Introducerea de criterii EDD în metodologia de acreditare a furnizorilor de formare continuă relevanți. Formările continue vor fi astfel contextualizate la EDD.
- Cursul acreditat “Abilități de viață în contextul dezvoltării durabile” (10 zile) și cei peste 1300 de profesori care l-au absolvit.

B.2.3. Includerea EDD în formarea inițială a cadrelor didactice.

Competențele pentru EDD sunt incluse în cadrul de competențe profesionale considerat necesar pentru cariera didactică.

Resurse:

- Actualizarea Programelor de pregătire Psihopedagogică, livrate de Departamentele de Pregătire a Personalului Didactic (DPPD), pentru integrarea EDD.
- Integrarea EDD în curriculum de specialitate al profilului pedagogic.

B.2.4. Punerea la dispoziție a unui corpus consistent de resurse didactice EDD.

Actorii din sistem (cadre didactice, experți educaționali, practicieni din ONG-uri etc.) vor identifica/crea numeroase resurse didactice privind EDD. Această măsură le identifică, le clasează, le reunește într-un corpus omogen. Documentele în limbi străine vor fi traduse în limba română, astfel încât să fie larg exploatate.

Resurse:

- Corpus-ul de resurse didactice poate fi găzduit și accesat pe platforma EDD (A.6.1), apoi conectat sau încorporat și în alte platforme educaționale.
- Acces facilitat la Resursele Educaționale Deschise (RED) relevante pentru EDD (conectivitatea între platforma EDD și celelalte platforme educaționale).

B.2.5. Programe de formare EDD pentru persoane cu roluri de educatori (altele decât cadrele didactice).

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

	<p>MEN și MM vor susține programe de formare EDD pentru reprezentanții societății civile, liderii comunitari, jurnaliști etc. Școlile devin locuri de învățare EDD inclusiv pentru reprezentanții comunităților cărora le aparțin.</p> <p><u>Resurse:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Programe de formare de formatori EDD pentru reprezentanții societății civile, lideri de opinie, reprezentanți comunitari, jurnaliști etc. <p>Identificarea și scalarea unor programe deja existente, de ex. “Competențe pentru adaptarea la schimbările climatice în comunitățile vulnerabile” (dezvoltat de REPER21 prin parteneriat strategic Erasmus+)</p>
--	---

OS3: Dezvoltarea învățământului tehnic și profesional care contribuie la economia verde;

<p>A.3.1 Program de dezvoltare a abilităților pentru o viață durabilă.</p> <p>Școlile din domeniul IPT proactive vor desfășura proiecte educaționale pentru dezvoltarea de abilități practice și socio-emoționale pentru o viață sustenabilă. Acestea vor putea fi exploatate inclusiv pentru piața muncii, dar rolul lor este de a oferi viitorilor adulți o viață cotidiană autonomă, rezilientă și de calitate. Elevii își transformă cunoștințele teoretice în abilități concrete pentru îngrijirea sănătății, alimentație sănătoasă, locuire de calitate, protejarea mediului, viață armonioasă în comunitate.</p> <p><u>Resurse:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Metodologia pentru organizarea unui concurs național, bazat pe experiența FDSC și REPER21 în formarea de competențe pedagogice necesare cadrelor didactice pentru dezvoltarea de abilități de viață la elevi în contextul dezvoltării durabile dezvoltată și pilotată în proiectul Prof21 în 2014-2016, apoi 2018-2020;- Programele de la Cercetașii României; Cluburile Impact (Fundația Noi Orizonturi).	<p>B.3.1. idem cu A.3.1.</p> <p>B.3.2. Integrarea DD și EDD în Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI).</p> <p>Va fi corelată oferta învățământului profesional și tehnic de la nivel regional cu nevoile de dezvoltare durabilă din fiecare regiune. O nevoie critică pentru a asigura DD este “reziliența” regională. Se va avea în vedere capacitatea structurilor locale (economice, sociale, educaționale) de a-și reveni, a se reconstrui, a-și recăpăta principalele funcții în urma unor crize care pot afecta regiunea (schimbări climatice, afectarea ecosistemelor locale, epuizarea unor resurse critice energetice sau alimentare).</p> <p><u>Resurse:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Program de pilotare, organizat cel puțin într-o regiune de dezvoltare, pentru analiza modului în care PRAI-ul regiunii respective (care integrează dezvoltarea durabilă) poate seta elaborarea documentelor strategice de la nivel inferior, adică județean și local (PLAI, PAS).- Program de cercetare privind factorii de reziliență pentru diferitele regiuni ale țării (mai ales cei care pot asigura securitatea alimentară, securitatea sanitară, securitatea energetică). O atenție sporită va fi acordată modului în care conservarea, utilizarea și promovarea cunoașterilor și abilităților locale
---	--

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

	<p>tradiționale pot crește potențialul de reziliență al regiunii; Program de cercetare privind potențialul locurilor de muncă verzi și competențelor verzi pentru diversele regiuni ale țării.</p>
<p>OS4: Întărirea încorporării EDD în diversele politici naționale relevante;</p>	
<p>A.4.1. Recunoaștere EDD ca prioritate în legile educației. Impactul inițiativelor voluntare, pe care este centrat acest scenariu, va depinde de gradul de legitimitate al EDD pentru actorii din domeniul educației. Pentru a le transmite un semnal clar și puternic în privința EDD, acesteia i se va acorda statutul de prioritate în legile care organizează acest sector. Recunoașterea formală a EDD ca prioritate a educației va încuraja inițiativele voluntare ale școlilor. Astfel, aceste inițiative vor izvorî din subiectivitatea unor cadrele didactice proactive, dar totodată vor avea la bază legitimitatea democratică necesară. <u>Resurse:</u> - Un articol inclus în legea educației (apoi în actualizările sale, la orizontul 2030) pentru care acordă EDD statutul de prioritate a educației naționale.</p> <p>A.4.2. Includerea contribuției la EDD în criteriile de evaluare pentru evoluția în cariera didactică. Evaluarea cadrelor didactice, în perspectiva evoluției în carieră, va valoriza în mod sistematic implicarea lor în demersurile și inițiativele EDD ale școlii lor. <u>Resurse:</u> - Actualizarea ordinului privind gradația de merit, pentru a integra contribuția la EDD în criterii. - Integrarea de criterii EDD în fișele de auto-evaluare.</p> <p>A.4.3. Stabilirea unei priorități anuale pentru politica EDD, selectată dintre subiectele de actualitate care preocupă copiii și tinerii din societatea românească. Politica EDD va deschide școala și, în general, sistemul de educație către societate pentru a contribui la clarificarea subiectelor vii</p>	<p>B.4.1. idem cu A.4.1. B.4.2. idem cu A.4.2. B.4.3 idem cu A.4.3. B.4.4 idem cu A.4.4.</p> <p>B.4.5. Delegarea de atribuții EDD inspectoratelor școlare. EDD fiind recunoscută ca prioritate a educației naționale, integrarea demersurilor EDD în școli devine o atribuție esențială a inspectoratelor școlare. Acestea integrează EDD în activitățile de îndrumare și control relevante. <u>Resurse:</u> - Introducerea de atribuții privind EDD în responsabilitățile inspectorilor școlari relevanți, în special a celor de management.</p> <p>B.4.6. Introducerea de criterii EDD în cerințele de concurs pentru funcțiile de director și de inspector. Directorii joacă un rol determinant pentru integrarea cantitativă și calitativă a EDD în propria școală. Un complex de cunoștințe, abilități și atitudini este necesar pentru dezvoltarea competenței directorilor în materie de EDD. Prin urmare, se vor depune toate eforturile pentru ca mai întâi selecția, apoi formarea continuă a directorilor să le asigure această competență. Selecția și formarea continuă a inspectorilor (pentru management, dar și pentru diferitele discipline relevante) le va asigura acestora o bună capacitate de îndrumare a școlilor în privința integrării EDD. <u>Resurse:</u> - Includerea unor lucrări de referință pentru EDD în Bibliografia de concurs pentru ocuparea funcțiilor de director și de inspector.</p> <p>B.4.7. Integrarea EDD în politicile locale și regionale. Fiecare autoritate publică locală are obligația de a dezvolta și actualiza Strategia Locală pentru</p>

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

(“Socially Acute Questions”), care sunt discutate de copii și tineri fiindcă sunt abordate de familii, în mass media sau pe rețelele de socializare. În acest fel, subiectele vii, care crează îngrijorare sau care devin controversate între grupurile sociale, vor fi abordate rațional în școală și nu vor afecta procesul educațional al elevilor.

Propunem ca primă prioritate, pentru anul 2020, “Educația privind Schimbările Climatice” (ESC). Dintre temele relevante pentru EDD, acestea reprezintă în prezent principala preocupare pentru copii și tineri (a se vedea mișcarea “Fridays For Future”).

Resurse:

- “Strategia națională a României privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon” (MM, 2015) abordează, în capitolul de educare și conștientizare a publicului, rolul ESC la orizontul 2020. Există măsuri deja prevăzute pentru ESC, în “Planul Național de Acțiune privind Schimbările Climatice” (2015) atașat Strategiei:
 - a. Dezvoltarea unei curricule privind schimbările climatice pentru învățământul preuniversitar;
 - b. Completarea curriculei universitare și post-universitare cu teme/module privind schimbările climatice;
 - c. Dezvoltarea programelor de învățare pe tot parcursul vieții privind schimbările climatice.

A.4.4. Alinierea funcționării ministerelor la principiile dezvoltării durabile.

Funcționarea organizațională a MEN și MM urmând principiile ecologice și sociale ale dezvoltării durabile, pe care EDD le promovează către toți beneficiarii și factorii interesați din educației (elevi, cadre didactice, directori, părinți, autorități locale, ONG-uri, furnizori de formare). Acest lucru se poate traduce prin acțiuni precum practicarea de achiziții publice ecologice, managementul responsabil al resurselor naturale în MEN și MM și în cadrul instituțiilor subordonate etc.

Resurse:

Dezvoltare Durabilă. Strategiile DD locale vor include în mod sistematic componenta de EDD. Dezvoltarea de competențe pentru EDD în rândul cetățenilor unei comunități locale reprezintă o condiție necesară pentru alinierea dezvoltării comunității respective la dezvoltarea durabilă.

Resurse:

- Introducerea unui capitol de EDD în cerințele obligatorii de elaborare a Strategiilor locale pentru DD.
- Obligația raportării către autoritățile centrale (MEN, MM, Departamentul de DD) a rezultatelor implementării componente EDD din strategiile locale.
- Pilotarea integrării componente EDD în Strategiile Locale pentru Dezvoltare Durabilă și realizarea unui ghid pentru a facilita procesul.

B.4.8. Introducerea EDD ca prioritate pentru noile programe de finanțare.

MEN și MM vor realiza un raport de nevoi financiare pentru programele EDD, apoi soluțiile financiare vor fi identificate pe baza unei abordări interministeriale, în particular împreună cu Ministerului Fondurilor Europene.

Resurse:

Integrarea EDD ca prioritate în programele operaționale dedicate educației, finanțată prin instrumentele structurale (până la orizontul 2030 și după acesta).

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

<p>- Realizarea unui ghid practic, conform cu “ISO 26000 Guidance on Social Responsibility”, de către Rețeaua ONG21, pentru simplificarea și facilitarea aplicării acestui standard în cadrul ministerelor. Pilotarea aplicării Social Responsibility în cadrul MEN și MM.</p>	
--	--

OS5: Întărirea sinergiilor dintre educația formală, nonformală și informală în vederea EDD;

<p>A.5.1. Introducerea EDD în rețeaua de cluburi și palate ale copiilor. Cluburile copiilor și palatele copiilor vor susține sistematic activitățile pentru EDD. La rândul său, EDD va contribui la activarea și la extinderea acestor structuri aducând noi teme și activități de interes pentru copii și tineri. <u>Resurse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Actualizarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea palatelor și cluburilor copiilor pentru introducerea EDD. - Rezervarea unui spațiu și a unui program de activități în Palatul Național al Copiilor din București pentru promovarea școlilor care au obținut eticheta EDD. <p>A.5.2. Promovarea unor forme avansate de colaborare între școli și comunitățile acestora. Școlile proactive, care vor implementa eticheta EDD, vor urmări să devină piloni de dezvoltare durabilă pentru propriile comunități. Diferite modele și metode de colaborare între școală și actorii din comunitate vor putea fi adoptate. <u>Resurse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Programul „Școli conectate la comunitate”, dezvoltat de Fundația Noi Orizonturi, numără 54 de școli comunitare în 22 județe și este în proces de extindere. Utilizarea acestui model este sinergică cu eticheta EDD. <p>Centre locale de tineret facilitează parteneriatul Școală - Comunitate.</p>	<p>B.5.1. idem cu A.5.1. B.5.2. idem cu A.5.2.</p> <p>B.5.3. Dezvoltarea unor programe EDD pentru educație pe tot parcursul vieții. Educația pe tot parcursul vieții este fundamentală în cadrul acestui scenariu. Ea va permite dezvoltarea competențelor EDD în rândul adulților români, mai ales pentru generațiile a căror școlarizare s-a desfășurat înainte ca dezvoltarea durabilă să devină un concept răspândit în societate. <u>Resurse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Constituirea Centrelor comunitare de învățare permanentă și funcționarea lor ca hub-uri pentru EDD. - Încurajarea universităților de a deschide anumite cursuri din oferta educațională către cetățenii de toate vârstele, care nu sunt studenți ai facultăților (proiectul Universitatea Vârstei a Treia, bună practică a Universității din Galați); - Susținerea creării unei Universități populare dedicată EDD; <p>Desfășurarea unei campanii naționale de informare și conștientizare în rândul cetățenilor privind nevoia de educație pe tot parcursul vieții pe teme EDD.</p>
---	--

OS6: Recunoașterea rolului rețelelor pentru promovarea EDD.

<p>A.6.1. Crearea unui mecanism național pentru stimularea concepției, colectarea și difuzarea de resurse educaționale pentru EDD.</p>	<p>B.6.1. idem cu A.6.1. B.6.2. Implicarea organizațiilor neguvernamentale în planificarea,</p>
---	--

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Resursele didactice și pedagogice pentru EDD, pe care le elaborează cadrele didactice, dar și alți actori relevanți (precum practicienii din ONG-uri, care au o bună cunoaștere a metodelor de educație nonformală) vor fi colectate, sistematizate și promovate atât online, cât și în cadrul evenimentelor publice organizate de cele două ministere.

Resurse:

- Realizarea unei platforme EDD, pentru a promova metodele EDD și activitățile educaționale realizate pe baza lor, precum și pentru a reuni actorii care le produc și le utilizează într-o comunitate de practică (experiența platformei Prof21.ro, coordonată de REPER21, FDSC, din 2014);

Plan de promovare a platformei EDD de către cele două ministere, în contextul diferitelor evenimente publice pe care le organizează.

monitorizarea și evaluarea măsurilor pentru EDD asumate prin politica publică.

MEN și MM vor defini cadrul pentru ca organizațiile neguvernamentale să poată contribui cantitativ și calitativ, alături de administrație, la planificarea detaliată, monitorizarea și evaluarea paletelor de măsuri asumate în politica EDD.

Resurse:

- Organizațiile din Rețeaua ONG21 au fost capacitate (prin formări în rețea, dar și prin contribuția lor directă la procesul de elaborare participativă a prezentei propuneri) și sunt în măsură să contribuie substanțial la procesul de implementare a politicii publice ce va fi definită pe baza acestei propuneri.

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Secțiunea a 4-a Identificarea și evaluarea impactului

Impact	Scenariul de referință	Opțiunea 1	Opțiunea 2
4.1. Impactul economic și asupra mediului de afaceri	Nevoia masivă de competențe pentru implementarea SNDD 2030 nu va putea fi adresată satisfăcător doar prin inițiativele punctuale și spontane pentru EDD (ale unor ONG-uri, firme, autorități locale). Nici cetățenii, nici factorii responsabili nu vor fi capacitați să participe și să contribuie la tranziția țării spre o economie durabilă. Investițiile publice realizate pentru atingerea celor 17 ODD-uri vor avea rezultate sub-optimale din cauza slăbiciunii factorului educațional. Țintele Agendei 2030 nu vor putea fi atinse de către România. În particular, mediul de afaceri nu va efectua tranziția spre o economie cu emisii scăzute de carbon, chiar dacă aceasta este un obiectiv major al UE. Întreprinderile mici și mijlocii nu vor avea competitivitate în noile sectoare ale economiei verzi, intensive în cunoaștere. Serviciile publice vor avea cerințe noi pe care nu vor ști să le satisfacă (de ex., adaptarea urbană la valurile de căldură).	Măsurile de stimulare vor genera insule de EDD. Inițiativele voluntare vor fi eficiente și eficiente, dar insuficiente cantitativ pentru a avea un impact sistemic. Anumite întreprinderi vor beneficia de competențe pentru conectarea la mediile de afaceri europene orientate spre economia durabilă (energii regenerabile, orașe inteligente, biotehnologii, nanotehnologii, economie circulară etc.). Doar elevii școlilor proactice vor beneficia de formare EDD complexă și doar ei vor fi conectați profesional la sferele cele mai avansate și competitive ale mediilor de afaceri europene și internaționale. Anumite întreprinderi mici și mijlocii competitive se vor situa în proximitatea geografică a școlilor capabile să le ofere competențe și vor contribui la dinamizarea comunităților respective. În aceste zone, serviciile sociale se vor moderniza beneficiind și ele de competențele generate.	În timp ce măsurile voluntare vor permite celor mai proactice școli să se afirme, măsurile reglementare vor face ca EDD să devină o realitate pentru toate celelalte. Se va asigura întregului sistem de educație atingerea unui prag de performanță privind EDD. Astfel, mixul de măsuri va avea un impact sistemic și educația va susține alinierea largă a economiei naționale la DD. Educația va oferi elevilor, dar și adulților din orice regiune, oportunitatea să își formeze competențele complexe specifice EDD și să contribuie la dezvoltarea durabilă a țării. Factorul educațional va permite ca țintele celor 17 ODD-uri, asumate prin SNDD 2030, să poată fi atinse substanțial. Tranziția economiei românești va putea deveni o realitate și pentru că mediul de afaceri național va fi în măsură să se conecteze la mediile de afaceri cele mai evolute din UE. România va putea va fi integrată organic unor mari proiecte industriale modernizatoare de la nivel european. Provocări deopotrivă economice și strategice (securitatea

Proiect:

Lider:

Partener:

		<p>Vor exista zone pentru care o școală de calitate și vizionară, orientată spre EDD, va aduce multe oportunități de dezvoltare. Dar un sistem de educație cu diferite viteze și un context macroeconomic doar parțial conectat la DD nu vor permite SNDD 2030 să-și atingă țintele asumate.</p>	<p>energetică, securitatea alimentară, securitatea sanitară) vor fi înțelese și operaționalizate. DD va permite sistemului economic să vizeze deopotrivă profitul/bunăstarea, echilibrul mediului și echitatea socială.</p>
<p>4.2. Impactul bugetar și financiar</p>	<p>Cuquantumul costurilor neangajate, prin lipsa unei politici publice pentru EDD, va fi semnificativ depășit de cuquantumul daunelor economice generate de lipsa competențelor pentru tranziția țării spre o economie durabilă și rezilientă.</p>	<p>Cuquantumul costurilor angajate pentru susținerea inițiativelor voluntare și scalarea unor instrumente deja existente este unul relativ redus. Cuquantumul beneficiilor economice așteptate, în urma dezvoltării de competențe EDD la o componentă a educației naționale (școli proactive, elevi implicați), va fi superior. Această opțiune a politicii EDD va permite conectarea anumitor componente ale economiei naționale la investiții europene și internaționale responsabile din punct de vedere social și față de mediu și, totodată, capabile să genereze valoare adăugată și beneficii economice mai mari.</p>	<p>Scenariul face posibilă o tranziție masivă a țării spre un model economic durabil și rezilient, care comportă numeroase oportunități, inclusiv financiare. Cuquantumul costurilor angajate va fi unul relativ important (costul principal fiind determinat de formarea EDD a unui număr suficient de cadre didactice) dar cuquantumul beneficiilor generate va fi semnificativ mai mare. Investiția în EDD va fi rentabilă financiar pe termen mediu pentru întreg sistemul. Totodată, vor fi reduse riscurile sistemice de mediu, economice și sociale, prin contribuția unei populații bine educate și formate în privința acestor riscuri. Doar această opțiune a politicii EDD va asigura un impact sistemic al educației asupra</p>

Proiect:

Lider:

Partener:

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

			dezvoltării durabile și reziliente a țării. *A se vedea Nota la finalul acestei Secțiuni.
4.3. Impactul social	Impact negativ asupra situației sociale a tuturor copiilor, tinerilor și adulților. Lipsa EDD nu va însemna menținerea în starea actuală a conexiunilor între sistemul de educație, cel economic și cel social, ci periclitarea lor. Fără integrarea EDD, educația își va pierde rolul/utilitatea economică și socială. Grupurile vulnerabile vor fi afectate de ineficacitatea unor servicii sociale care, în lipsa competențelor necesare, nu se vor putea actualiza, moderniza, centra pe problemele emergente.	Impact diferențiat asupra beneficiarilor educației. Vor fi anumiți copii și tineri care își vor desfășura școlaritatea în școli proactive, gestionate durabil de manageri, cu cadre didactice bine pregătite și motivate de integrarea EDD în propria pedagogie. Acești copii și tineri vor fi avantajați față de cei din școlile ce nu vor integra EDD. Vor avea oportunități pentru accesarea, dar și crearea de locuri de muncă sustenabile și de calitate, precum și pentru îmbunătățirea modurilor de viață (alimentația, locuirea, situația sanitară, accesul la noi produse culturale, exercițiul unei cetățenii active).	Impact pozitiv, prin intermediul EDD, asupra situației sociale a majorității copiilor, tinerilor și adulților. Vor beneficia de capacități crescute atât pentru dezvoltarea personală (individuală), cât și pentru contribuția la dezvoltarea durabilă (colectivă) a țării. Agenda 2030 și DD vor fi percepute și însușite ca fiind un proiect național comun, al tuturor cetățenilor, fapt care va favoriza incluziunea socială. Toți beneficiarii EDD vor avea oportunități sporite pentru crearea de activități sustenabile, pentru accesarea unor locuri de muncă de calitate, dar și pentru îmbunătățirea și responsabilizarea modurilor de viață.
4.4. Impactul asupra mediului înconjurător.	Comunitatea științifică internațională ne avertizează de iminența efectelor crizei climatice, epuizării unor resurse naturale critice, extincției masive a biodiversității, pierderii unor servicii ecosistemice esențiale (păduri, delte, coaste).	O fracțiune a beneficiarilor educației va dobândi prin EDD cunoștințe, abilități și atitudini ce îi va permite să lanseze/participe la inițiative pentru reducerea impactului activităților economice și modurilor de viață asupra mediului,	Majoritatea copiilor și tinerilor și o parte semnificativă a cetățenilor adulți vor dobândi competențele necesare atât desfășurării unor activități economice durabile, cât și adoptării unor moduri de viață cu impact redus asupra mediului. Prin contribuția educației la atingerea

Proiect:

Lider:

Partener:

	<p>În lipsa EDD, copiii, tinerii și adulții români vor avea slabe capacități de a limita aceste fenomene și de a se adapta la efectele lor.</p>	<p>precum și pentru adaptarea la dezechilibrele de mediu inevitabile în următoarea perioadă. Transferul de bune practici exemplare, durabile și reziliente, va fi însă limitat de lipsa cunoștințelor, abilităților și atitudinilor din întreaga societate. Cetățenii care nu vor beneficia de EDD vor afecta inevitabil mediul prin activitățile economice și modurile de viață.</p>	<p>ODD-urilor, va exista o mai bună integrare a protecției mediului cu dezvoltarea economică și echitatea socială. Ministerul Educației și Ministerul Mediului devin exemple instituționale de gestionare responsabilă a resurselor și de reducere a impactului asupra mediului generat de activitățile instituționale. Reducerea amprentei ecologice a României (pentru o economie și moduri de viață care nu exced biocapacitatea țării) va putea deveni un obiectiv sistemic, înțeles și asumat de o largă majoritate a cetățenilor.</p>
--	---	---	---

Notă privind impactul bugetar:

ONG-urile, care au elaborat această propunere alternativă de politică publică, sunt actori externi care nu dispun de informațiile bugetare pe care le deține administrația. Analiza de față are la bază mai ales aspecte sintetice și calitative.

Pentru estimarea precisă a costurilor, este necesar ca fiecare dintre măsurile propuse să fie detaliată pentru operaționalizarea implementării. Pentru referință, la momentul acestei propuneri se apreciază:

- Toate măsurile propuse implică în prima instanță costuri asociate resurselor umane incluse deja în structura de funcționare a ministerelor, dat fiind faptul că implementarea presupune expertiză specifică în adaptarea de metodologii, propuneri de ajustare a regulamentelor/legislației existente/politicilor educaționale actuale, structurarea de programe educaționale, colectarea, elaborarea și diseminarea de informație/materiale specifice domeniului, relaționarea ministerelor cu structurile educaționale din țară, etc. Pentru estimarea acestor costuri se pot considera ca referință costurile salariale și cele instituționale asociate raportat la structura de personal cu responsabilități în domeniile adresate de prezenta politică publică.
- Adicional, pentru programele de formare și pentru măsurile care vizează organizarea de acțiuni tip concurs sau campanii de promovare, în funcție de țintele anuale asumate (în termeni de nr. cadre didactice, nr. școli vizate, nr. persoane formate, nr. de copii/tineri implicați în activități, etc.) se pot estima costuri de asociate prin considerarea opțiunii costurilor unitare și/sau a sumelor forfetare calculate și/sau utilizate în implementarea proiectelor finanțate prin fonduri structurare în perioada

Proiect:

Lider:

Partener:

de programare actuală. (Măsuri vizate în mod particular: A2.1, A3.1, A4.3, A5.1, A5.2, B2.1, B2.2, B2.5, B5.1, B5.3)

- Parte din măsuri implică acțiuni de pilotare a unor programe suport și/sau implicarea de consultanță externă specifică. Pentru estimarea costurilor în construirea acestor programe se pot considera ca referință opțiunile de cost cu resursa umană utilizate în implementarea proiectelor finanțate din fondurile structurale (Măsuri: A2.1, B2.1, B2.4, B2.2, B3.2, B4.7)
- Dezvoltarea, susținerea și promovarea platformei EDD și a corpului de resurse asociat poate implica valorificarea/transformarea platformelor deja dezvoltate la nivelul Ministerului Educației Naționale, recomandându-se însă o platformă specifică pentru EDD, pentru resurse educaționale deschise sau proprietare.
- Considerarea Măsurii B4.8 permite acoperirea unei părți semnificative a costurilor asociate implementării prezentei propuneri de politică publică dacă se valorifică fereastra de oportunitate a programării instrumentelor structurale pentru 2021-2027 și se asemenea prezentele alocări din 2013-2020.

Secțiunea a 5-a: Selectarea opțiunii

Ambele opțiuni de soluționare satisfac 1) criteriul relevanței. Ținând cont de problemele discutate în Secțiunea 1, politica publică pentru EDD este foarte relevantă pentru educația națională. Două alte criterii pot susține alegerea primei opțiuni de soluționare:

2) Criteriul eficacității. Opțiunea este eficace fiindcă mizează pe bune practici și instrumente EDD care și-au dovedit deja utilitatea în diferite proiecte. Apoi, inițiativele susținute având un caracter voluntar, ele vor mobiliza școlile și cadrele didactice cele mai motivate. Motivația lor este un factor suplimentar pentru eficacitatea inițiativelor.

3) Criteriul eficienței. Opțiunea este eficientă fiindcă exploatează existentul. Bunele practici și instrumentele pentru EDD pe care le promovează există deja în mare parte, prin urmare ele nu mai necesită resurse (costuri, timp) pentru realizare, ci doar pentru scalare, pilotare, diseminare.

Totodată, există un criteriu de evaluare foarte important care nu susține suficient această primă opțiune de soluționare:

4) Impactul. Este probabil ca opțiunea centrată pe abordările voluntare să genereze puține inițiative pentru EDD, aceasta să rămână subdimensionată față de nevoia națională de competențe în rândul cetățenilor și factorilor responsabili. Chiar dacă aceste inițiative voluntare vor fi eficace și eficiente, nu ne așteptăm ca ele să aibă impactul sistemic necesar. Prin urmare, prima opțiune de soluționare nu ne oferă garanții a priori în ceea ce privește atingerea scopului, obiectivului general și obiectivelor specifice vizate de această politică publică.

Un impact sistemic al primei opțiuni de soluționare este puțin probabil, însă este posibil. Abordarea voluntară va putea avea un impact sistemic dacă între majoritatea școlilor se va crea o bună emulație, generată de dorința fiecărei unități de învățământ de a egala și de a întrece școlile cu inițiative și performanțe exemplare în programele pentru EDD. Condiția necesară pentru ca această atitudine favorabilă să existe în școli (la cadre didactice, manageri, inspectori, elevi) este să existe în jurul școlilor (în context, în comunitățile din România și în întreaga societate). Deci, este determinată evoluția modului în care întreaga societate românească se va raporta pe termen scurt la DD (ca o nevoie esențială și urgentă a țării) și, în particular, la EDD (ca o nevoie esențială pentru dezvoltarea fiecărui cetățean, în secolul XXI). Cu cât DD și EDD vor deveni preocupări mai vii, mai discutate și mai

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

asumate de diverșii actori (firme, organizații neguvernamentale, grupuri politice, mass media, investitori, consumatori), cu atât școlile vor fi mai motivate să se orienteze către aceste concepte. În această perspectivă, intervențiile de tip reglementar ale ministerelor nu ar mai fi utile pentru că problema ar fi adresată în mod voluntar.

ONG-urile din Rețeaua ONG21, care au elaborat această PAPP-EDD, nu recomandă MEN și MM selectarea primei opțiuni de soluționare pentru că, din experiențele și analizele lor pe teren, nu au apărut încă semnale privind evoluția societății românești spre valorile, principiile și obiectivele DD și EDD. Ar fi nevoie ca această evoluție să fie nu doar una semnificativă, ci și să se manifeste foarte rapid pentru ca actorii educației să fie motivați să integreze consistent EDD în activitățile și orientările lor până la orizontul 2030 (termen comun pentru Strategia UNECE-EDD, SNDD 2030, Agenda 2030).

În această opțiune, impactul politicii publice pentru EDD va fi asigurat prin completarea măsurilor din prima opțiune cu măsuri capabile, pe de-o parte, să introducă inovațiile necesare în sistem și, pe de altă parte, să stabilească anumite cerințe reglementare obligatorii. Mixul de măsuri are capacitatea să aducă EDD în toate școlile, inclusiv în cele mai puțin proactive. În cadrul acestei opțiuni, eforturile MEN și MM vor fi mai consistente, intervențiile mai costisitoare, o parte a inițiativelor generate va fi mai puțin eficace și eficiente, dar selectarea ei oferă mai multe garanții în privința impactului EDD. Costurile mai mari se justifică prin faptul că problemele abordate de EDD sunt vitale pentru societatea românească și dezvoltarea individuală a cetățenilor săi.

În această perspectivă, ministerele își asumă responsabilitatea față de DD și EDD mizând mai mult pe propriile forțe și mai puțin pe o eventuală evoluție favorabilă a modului de raportare a întregii societăți la DD și la EDD.

ONG-urile recomandă selectarea opțiunii a doua, care prevede o acțiune masivă și rapidă a MEN și MM în favoarea EDD. Dar, pentru ca această să fie selectată, va trebui ca administrația să evalueze un al cincilea criteriu, pentru evaluarea căruia ONG-urile nu dispun de informația specifică necesară:

5) Criteriul viabilității. Este de dorit ca administrația să evalueze cât mai realist viabilitatea corpusului de măsuri prevăzute pentru a doua opțiune de soluționare, pentru ca o decizie finală pentru această opțiune să poată fi luată de către MEN și MM.

Selectarea acestei opțiuni este de dorit fiindcă este cea în măsură să asigure tuturor elevilor, din toate școlile (și nu doar din cele proactive), suportul educațional constant pentru a-și dezvolta progresiv, până la orizontul 2030, paleta de competențe complexe care le vor permite adaptarea profesională și a modurilor de viață la realitățile și provocările secolului XXI. Acest scenariu garantează atingerea țintei 4.7 din Agenda 2030 (asumată în SNDD 2030).

ONG-urile care au elaborat această PAPP-EDD atrag atenția administrației asupra caracterului urgent și vital al problemelor pe care EDD le abordează (schimbări climatice, extincția biodiversității, distrugerea ecosistemelor, agravarea inegalităților sociale, sărăcia, transformările tehnologice necontrolate), acestea determinând nevoia de a dezvolta rapid în rândul tuturor cetățenilor competențele necesare soluționării lor/adaptării la efectele lor.

Secțiunea a 6-a Procesul de consultare publică

Această PAPP-EDD este realizată pe baza contribuțiilor organizațiilor neguvernamentale din Rețeaua ONG21. Aceasta a fost creată în 2018 de către REPER21 și FDSC, selecția

Proiect:

Lider:

Partener:

membrilor realizându-se în baza exprimării motivației organizaționale și al angajamentului de a contribui la elaborarea documentului și la implementarea măsurilor propuse.

Procesul participativ de elaborare a implicat, timp de 6 luni, circa 70 de ONG-uri cu experiențe semnificative în domeniul educației și/sau al dezvoltării durabile, membre ale Rețelei ONG21. Lista membrilor este anexată acestui document (Anexa 3).

Etapele de elaborare a documentului au fost: identificarea unui prim set de măsuri (noiembrie 2018, ateliere cu 100 participanți), selecția măsurilor pe baza criteriilor de eficacitate, eficiență și impact (februarie 2019, atelier cu 20 participanți), documentare măsuri, analiză, redactare și feedback în cadrul rețelei ONG21 (februarie – mai 2019, peste 50 persoane, 30 de întâlniri online), redactarea draftului pentru consultare (iunie 2019, atelier cu 20 participanți).

Pe parcursul elaborării, echipa inițiatoare a realizat eforturi de implicare a părților interesate și a instituțiilor cu autoritate în domeniu, prin invitarea acestora la evenimentele proiectului și întâlniri de lucru, organizarea de întâlniri specifice, comunicări în scris. În luna mai 2019, a fost organizat în parteneriat cu Ministerul Educației Naționale un eveniment de prezentare a primului draft de propunere de politică publică, la care au participat 35 de persoane din cadrul MEN și MM, ai Departamentului de Dezvoltare Durabilă al Guvernului, reprezentanți ai sectorului universitar, sectorului nonguvernamental, CNDIPT, Centrul Național de Examinare.

În perioada mai-iunie 2019, au fost organizate consultări cu cadre didactice, manageri școlari, personal auxiliar, elevi din 50 de unități școlare la nivel național. Consultările s-au axat pe măsurile ce vizează în mod direct unitățile școlare, în special metodologia etichetei „Școli durabile”.

În luna iunie 2019 a fost publicat în consultare documentul draft al propunerii, s-a organizat un eveniment de prezentare publică a documentului (50 de participanți) și s-au trimis o serie de informări și invitații la contribuții către membri rețelei ONG21, reprezentanți ai Ministerului Educației Naționale și a direcțiilor din subordine, Ministerului Mediului, Ministerului Cercetării, CNDIPT, sectorul universitar, unități școlare, cetățeni. Anunțul privind inițiativa propunerii de politică publică a atins aproximativ 20 000 de persoane. Recomandările primite și concluziile procesului de consultare sunt detaliate în raportul de consultare (Anexa 2).

Secțiunea a 7-a Măsuri postadoptare

Măsurile post-adoptare sunt de două tipuri.

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

A) Măsuri legislative, care vizează adoptări sau revizuiți de acte normative pentru adoptarea și implementarea actualei PPAP-EDD. Cele mai importante măsuri legislative includ:

- adoptarea, prin Ordin de ministru, a unui Plan național EDD pe baza actualei PPAP, care va viza printre altele recunoașterea oficială a etichetei “Școli durabile” și a programului “Săptămâna durabilă”,
- introducerea în Legea educației nr. 1/2011, aflată în prezent (iulie 2019) în revizuire, a unui articol prin care se acordă EDD statutul de prioritate a educației naționale;
- actualizarea ordinului privind gradația de merit a cadrelor didactice, pentru a integra contribuția la EDD în criterii;
- revizuirea metodologiei de funcționare a ISJ-urilor pentru includerea EDD în responsabilitățile inspectorilor școlari relevanți, în special a celor de management;
- Actualizarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea palatelor și cluburilor copiilor pentru introducerea EDD;
- Actualizarea Ordinului de Ministru 5554 din 7 octombrie 2011, pentru a accentua importanța integrării EDD în formarea continuă;
- Actualizarea Ordinului de Ministru 3850/2017 din 2 mai 2017, cu noi criterii EDD pentru formarea inițială a cadrelor didactice.

B) Măsuri soft, non legislative, care vizează acțiuni operaționale pentru implementarea celor șase obiective ale PPAP-EDD: promovarea EDD și a diverselor resurse și instrumente existente și care vor fi dezvoltate ulterior pentru implementarea Planului național EDD (eticheta “Școli durabile” și “Săptămâna durabilă”, culegerea de CDȘ-uri relevante pentru EDD, recomandări pentru revizuirea PAS/PDI-urilor, programe de cercetare în domeniul EDD); programe de pilotare pentru implementarea diverselor măsuri din PPAP-EDD (de ex., formarea EDD a cadrelor didactice, integrarea EDD ca prioritate în programele operaționale dedicate educației, integrarea componentei EDD în Strategiile Locale pentru Dezvoltare Durabilă).

Aceste măsuri sunt enumerate și descrise în Secțiunea a 3-a a prezentei PPAP, “Descrierea opțiunilor de soluționare, Opțiunea B: EDD voluntară și reglementară”, subsecțiunea “Resurse”. Măsurile post-adoptare soft vor fi realizate în principal de MEN, cu contribuția MM pentru acțiuni specifice, cu sprijinul Rețelei ONG21. Aceasta poate fi implicată în planificarea detaliată a măsurilor operaționale, implementarea și evaluarea lor.

Monitorizare și evaluare:

Monitorizarea politicii EDD și a inițiativelor legislative și non-legislative ulterioare poate fi realizată prin două tipuri de indicatori:

- indicatori ce vizează numărul și tipul de documente legislative (ordine de ministru, HG-uri, legi, ordine etc.) și non-legislative (recomandări, metodologii, culegeri de resurse etc.) emise, revizuite, aprobate de MEN și alți actori relevanți pentru implementarea actualei propuneri;
- indicatori ce vizează numărul și tipul de actori implicați în implementarea politicii EDD: persoane, ONG-uri, cadre didactice sensibilizate / formate / implicate în procese de

Proiect:

Lider:

Partener:

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

pilotare; școli, ONG-uri, firme, instituții, mass media, comunități locale care aplică prevederile politicii EDD (de ex., număr de școli care adoptă eticheta “Școli durabile”).

Evaluarea politicii pentru EDD poate fi realizată de MEN și MM. Rețeaua ONG21 poate fi implicată în procesul de evaluare (intermediar, final), în special pentru colectarea de date din societatea civilă.

Proiect:

Lider:

Partener:

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Competența face diferența! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European!